

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosiaalialan koulutusohjelma

Tiia Kallio, Elina Mäki & Sanna Sulkula

Monikkoperheiden arjen tukeminen – moninkertaisesti iloa ja haasteita

Opinnäytetyö 2015

Tiivistelmä

Tiia Kallio, Elina Mäki & Sanna Sulkula

Monikkoperheiden arjen tukeminen - moninkertaisesti iloa ja haasteita, 33 sivua, 2 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta

Sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyö 2015

Ohjaajat: lehtori Minna Koponen, Saimaan ammattikorkeakoulu, Tiina Jauhainen, Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry:n sihteeri

Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä tietoa monikkoperheiden arjesta ja heidän saamastaan tuesta. Monikkoperheeseen syntyy enemmän kuin yksi lapsi kerralla, joten perheiden arki on erilaista kuin yksittäin syntyneiden lasten perheissä. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry:n kanssa. Opinnäytetyön aineisto saatiin monikkoyhdistyksen jäsenperheiltä. Opinnäytetyössä selvitettiin, millaista tukea eteläkarjalaiset monikkoperheet saavat arjessaan ja kokevatko perheet saamansa tuen riittäväksi. Opinnäytetyön tarkoituksena oli lisätä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tietoisuutta monikkoperheistä.

Teoriaosassa käsiteltiin monikkoperheitä, arjen tukemista ja monikkoperheitä varhaiskasvatuksen asiakasryhmänä. Opinnäytetyön aineisto kerättiin laadullisella selvityskyselyllä. Webropol-kysely lähetettiin 69:lle Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry:n jäsenperheelle, joista 12:lta saatiin vastaus. Aineisto kerättiin joulukuussa 2014 ja analysoitiin tammikuussa 2015.

Tuloksista selvisi, että monikkoperheissä kaivataan enemmän tukea arkeen. Monikkoperheissä talousasiat nähtiin haasteellisina, sillä tarvehankinnat tehdään moninkertaisesti. Yhteiskunnalta saatu tuki ei ollut riittävää monikkoperheiden arjen pyörittämiseen. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä kunnan ammattilaisten tuki koettiin osin riittämättömäksi, eikä tuen koettu vastaavan tarpeita. Etenkin neuvolan toiminnan toivottiin kehittyvän paremmin perheiden arkea tukevaksi. Ammattilaisten tietous monikoista koettiin liian vähäiseksi. Suurin osa vastaajista koki saavansa vertaistukea. Tärkeimmiksi vertaistuen väyliksi oli koettu internetin keskustelupalstat sekä monikkoyhdistyksen tapahtumat. Enemmän apua toivottiin arjen askareisiin sekä lastenhoitoon.

Ratkaiseva tekijä opinnäytetyön aiheen valinnassa oli sosiaalialan näkökulman puute monikkoperheisiin. Täten esimerkiksi monikkovanhempien parisuhteeseen tai yksinhuoltajuuteen voisi perehtyä jatkoselvityksissä. Myös monikkolasten varhaiskasvatusta voisi tutkia sekä vanhempien että kasvattajien näkökulmasta.

Asiasanat: monikkoperhe, varhaiskasvatus, arjen tukeminen

Abstract

Tiia Kallio, Elina Mäki & Sanna Sulkula

Supporting Multiple Families in Their Everyday Life – Multiply the Joy and the Challenges, 33 pages, 2 attachments

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services, Lappeenranta

Degree Program in Social Services

Option of Kindergarten Teacher

Bachelor's Thesis 2015

Instructors: Lecturer Minna Koponen, Saimaa University of Applied Sciences,

Tiina Jauhiainen, the Secretary of The South Karelia Multiple Births Association

The aim of this study was to collect information on multiple families in their everyday life and the support they are given. Multiple family means a family to which more than one baby is born at a time. The purpose of this study was to increase the health care and social services professionals' knowledge of multiple families. The thesis was made in cooperation with The South Karelia Multiple Births Association. The data was collected from the member families of the association. The thesis studied what kind of support multiple families get in their everyday life, and if they find their support adequate.

The data of this study was collected with a qualitative research inquiry. The link to the research inquiry was sent to 69 member families of The South Karelia Multiple Births Association. The query was answered by 12 multiple parents. The data was collected in December of 2014 and analyzed in January of 2015.

The decisive factor in choosing a thesis topic was the lack of social services' perspective for multiple families. The theoretical section explores multiple families and their support of everyday life, and the multiple children in early childhood education.

These results suggest that multiple families want more support to their everyday life. The subsidy received from the society is not enough for the multiple families. The respondents state that the support from the maternity clinic is inadequate. The professionals do not have enough information and understanding of the multiple families. However, the majority of participants mention that they get peer support. The respondents hope to get more support with housework and childcare.

Further research could be done on multiple families and the support of the early childhood education.

Keywords: multiple family, early childhood education, supporting the families' everyday life

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Yleistä monikkoperheistä	6
2.1	Kun ultrassa sykkii enemmän kuin yksi sydän	6
2.2	Arki useamman samanikäisen kanssa	7
2.3	Monikoiden erityisyys kasvatuksessa	9
3	Monikkous tutkimusten valossa	10
4	Monikkoperheiden arjen tukeminen	11
4.1	Taloudellinen tuki	12
4.2	Vertaistuki	13
4.3	Järjestötoiminta	13
5	Varhaiskasvatus	14
5.1	Kasvatuskumppanuus	15
5.2	Monikkolapset varhaiskasvatuksessa	16
6	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	17
6.1	Toteutus	18
6.2	Aineiston analysointi	20
6.3	Eettisyys ja luotettavuus	20
7	Tulokset	22
7.1	Arjen haasteiden jakamista	24
7.2	Siinähan se kaksi menee kuin yksikin	25
7.3	Tuplasti iloa ja hauskuutta	26
8	Pohdinta ja yhteenveto	27
	Kuviot	30
	Lähteet	31

Liitteet

Liite 1	Saatekirje
Liite 2	Kyselylomake

1 Johdanto

Nykyajan yhteiskunnassa on paljon erilaisia perhemuotoja, kuten esimerkiksi uusperheitä, yksinhuoltajaperheitä, monikkoperheitä, suurperheitä ja sateenkaariperheitä. Jokainen perhe on omanlaisensa yksikkö, jossa jokainen perheenjäsen määrittelee perheeseensä kuuluvat henkilöt (Rönkkö & Rytönen 2010, 23–24). Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia monikkoperheitä, joilla tarkoitetaan perheitä, jotka saavat samalla kertaa useamman lapsen eli kaksoset, kolmoset ja niin edelleen (Kela 2014).

Jyväskylän yliopiston perhetutkimuskeskuksen ja Suomen Monikkoperheet ry:n tutkimuksen mukaan monikkoperheet kokevat saavansa vähemmän tukea muihin lapsiperheisiin verrattuna (Hyväluoma 2010b). On siis perusteltua selvittää, minkälaista tukea monikkoperheet saavat ja toivovat arjessaan erityisesti. Haluamme tuoda esille paikallisen näkökulman tekemällä opinnäytetyömme Etelä-Karjalan alueella. Aiheen valinnan eräänä innostajana on ollut lähipiirissä olevat monikot. Monikkoperheiden erityisyys ja asema yhteiskunnassa kiinnostavat meitä.

Monikkoperheitä on asiakkaina monissa sosiaalialan palveluissa, joten voimme kohdata heitä tulevassa työssämme. Tällä opinnäytetyöllä lisäämme sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten tietoisuutta monikkoperheistä ja heidän arjestaan. Opinnäytetyön avulla kehitämme myös omaa tutkimuksellista osaamistamme ja saamme lisää tietoa monikkoperheistä.

Tavoitteenamme on kerätä tietoa monikkoperheistä ja tuoda esille heidän arjenhallintansa kehittämiskohteita. Toteutamme opinnäytetyömme kyselyselvityksenä yhteistyössä Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry:n kanssa. Opinnäytetyön tutkimusosuus on laadullinen eli kvalitatiivinen selvitys perheiden arjessa jaksamisesta ja siinä tarvittavista voimavaroista.

Osana sosionomin (AMK) tutkintoamme suoritamme lastentarhanopettajan kelpoisuuden, joten opinnäytetyössämme keskitymme alle 8-vuotiaiden monikkolasten vanhempien kokemuksiin. Viitekehyksessämme käsittelemme perheeseen ja vanhemmuuteen liittyviä asioita, joilla haluamme tuoda esille pedagogista osaamistamme sekä kehittää omaa ammatillisuuttamme.

2 Yleistä monikkoperheistä

Monikkoperheeseen syntyy samalla kertaa useampi lapsi, ja perheessä voi olla yhdet tai useammat monikkolapset (Kela 2014). Vuosittain Suomessa syntyneistä lapsista noin kolme prosenttia on monikoita. Joka vuosi kaksosia syntyy noin 880 perheeseen, ja noin 10 perhettä saa kolmoset. Suomessa on viimeimpien tietojen mukaan syntynyt neloset vuonna 1994. (Hyväluoma 2010a.) Monikkoraskaudet ovat melko harvinaisia, ja monikkoperheet ovat pieni erityisryhmä terveydenhuollossa (Kumpula 2004).

Etelä-Karjalan keskussairaalassa Lappeenrannassa vuonna 2012 kaksosia syntyi 21 perheeseen (Vuori & Gissler 2013, liite 12). Vuosina 1995–2010 Etelä-Karjalassa kaksosia on syntynyt 11–27 perheeseen vuosittain. Monikkosynnytysten vaihteluvälit ovat suuret verrattuna naapurimaakunta Kymenlaaksoon, jossa syntyy suhteellisen tasaisesti vuosittain kaksoset noin 30 perheeseen. Kolmosia on syntynyt vuosina 1998–2010 Etelä-Karjalassa kolmeen perheeseen. (SMP ry 2014b.)

Monikkovanhemmaksi kasvaminen alkaa jo, kun tieto monisikiöraskaudesta saadaan. Lapsen syntymä on aina erityinen tilanne vanhemmille, eritoten jos lapsia syntyykin useampi kerralla. Monikkolasten kasvatukseen tarvitaan usein enemmän tukea kuin yhden lapsen kasvattamiseen. (Kumpula 2010.) Tukea voidaan tarvita enemmän taloudellisesti, fyysisesti ja psyykkisesti. Myös vertais-tuen tarve voi kasvaa. Näitä aiheita käsittelemme teoriaosiossamme ja saamis-sa tuloksissamme.

2.1 Kun ultrassa sykkii enemmän kuin yksi sydän

Kaksosista noin kolmasosa on identtisiä eli samanmunaisia. Samanmunaiset kaksoset kehittyvät yhdestä hedelmöittyneestä munasolusta jakautuen kahdeksi alkioiksi. Kaksi kolmasosaa kaksosista on erimunaisia, eli kaksoset hedelmöittyvät kahdesta erillisestä munasolusta. (Tiitinen 2013.) Kolmoslapset voivat olla myös joko saman- tai erimunaisia. Yleisin yhdistelmä on kaksi poikaa ja yksi tyttö. Harvinaisin yhdistelmä on kolme poikaa. (SMP ry 2014b.)

Monikkoraskausaika voi olla epävarma, sillä sen aikana voi ilmetä riskejä keskenmenoon, pienipainoisuuteen ja ennenaikaisuuteen liittyen enemmän kuin yksöslasta odottaessa (Tiitinen 2013). Ennen raskausviikkoa 37 syntyneitä lapsia pidetään keskosina. Keskimäärin kaksoset syntyivät raskausviikolla 36+2 ja kolmoset raskausviikolla 31+3. (Vuori & Gissler 2013, liite 14.)

Hedelmöityshoidot ovat lisänneet monikkoraskauksien mahdollisuutta. Vuosittain Suomessa hedelmöityshoidosta lapsettomuuteen hakee apua tuhansia pareja. (Suikkari 2007, 68–70.) Hedelmöityshoidot voivat kuormittaa perheen hyvinvointia jo ennen kuin lapset ovat edes syntyneet (Hyväluoma 2010b).

Erytisesti kolmosraskaudet ovat lisääntyneet hoitojen myötä, ja joka neljäs kaksospari on saanut alkunsa hedelmöityshoidoista (Suikkari 2007, 68–70; Suomen monikkoperheet ry 2014).

2.2 Arki useamman samanikäisen kanssa

Opinnäytetyössämme arjella tarkoitetaan perheiden jokapäiväistä elämää iloihin ja haasteineen. Arjen käsitteeseen sisällytämme rutiinit ja rytmit, jotka ovat varsinkin monikkoperheissä tärkeitä. Ennen lapsien syntymää perheen täytyy miettiä arjen järjestelyjä monesta eri näkökulmasta. Nämä arjen organisoinnin kysymykset eivät välttämättä olisi ajankohtaisia, jos perheeseen syntyisi vain yksi lapsi. Vanhempien on pohdittava esimerkiksi, riittävätkö senhetkisten asunnon ja auton koot perheelle monikkojen synnyttyä, vai täytyykö miettiä uusia järjestelyitä. (SMP ry 2014a.) Tavarahankintoihin voi kulua iso summa rahaa jo ennen lapsien syntymää. Vauvantarvikkeita joudutaan hankkimaan monikkoperheessä lapsien synnyttyä ainakin kaksin kappalein, mikä voi olla yllättävän suuri menoerä. Kulujen pienentämiseksi tavaroita ja vaatteita voi kierrättää tai hankkia käytettynä. (Hyväluoma 2010b.)

Monikkoperheen arki koostuu samanlaisista rutiineista kuin muidenkin lapsiperheiden – työtä on vain tuplaten tai triplaten. Monikkoarjessa erityisesti aikataulutus ja oman lähiverkoston avun hyödyntäminen ovat tärkeässä roolissa. Lasten ollessa pieniä he tarvitsevat paljon perushoitoa ja huolenpitoa. (Kumpula 2004.)

Vauva-aika monikkoperheissä on hektistä, joten molempien vanhempien läsnäolo on erityisen tärkeää. Kun perheessä on useampi samanikäinen lapsi, molemmille vanhemmille riittää paljon töitä. (SMP ry 2014a.) Suomen Monikkoperheet ry on julkaissut tuleville monikoiden isille *Tupla, tripla vai enemmän* -oppaan, jossa käsitellään monipuolisesti monikkovanhemmuutta ja siihen valmistautumista (Honkanen & Jeskanen 2008). Yhteisen arjen pyörittäminen ja siitä selviytyminen voi myös sitoa monikkovanhempia tiukemmin yhteen, jolloin he kokevat tyytyväisyyttä ja pysyvyyttä parisuhteessa. Vanhempien henkilökohtainen hyvinvointi tukee koko perheen hyvinvointia. (Hyväluoma 2010b, 15.)

Vanhempien olisi tärkeä muistaa, että heidän arkensa on lapsien lapsuutta. Lapsen kehitykselle on suotuisaa elää perheympäristössä, jossa vanhemmilla on toimiva parisuhde. Monikkoperheiden arki on työntäyteistä, ja vanhempien parisuhteeseen kohdistuu monenlaisia haasteita. Vanhempien parisuhteelle jää vähemmän aikaa, jolloin vanhemmat kokevat paineita yhteisen ajan niukkuudesta. Puoliso voi jäädä vähemmälle huomiolle esimerkiksi väsymyksen ja arjesta suoriutumisen paineen takia. Yhteiset paineet lasten hoidosta ja kasvatuksesta saattavat ajaa vanhempia erilleen. Lapsiperheissä paineita saattaa lisätä työnjaon epätasaisuus, mikä on yleinen riidanaihe. Yleisimmät monikkovanhempien kiistanaiheet ovat talous, kotityöt sekä seksuaalinen kanssakäyminen. (Hyväluoma 2010b, 15.)

Johanna Hyväluoman (2010b) tutkimuksessa selvisi, että monikkovanhempien parisuhdetta vahvisti eniten vanhemmuuden jakamisen ilo sekä rakkaus puolisoa kohtaa. Tärkeänä voimavarana vanhemmat kokivat myös tuen vanhemmuudessa ja puolison läsnäolon. Monikkovanhempien avioerojen määrä ei ole kovin suuri, ja ne sijoittuvat harvoin vauva- tai raskausaikaan. Voidaan siis olettaa, että monikkolapsiin liittyvät iloiset sekä haasteelliset kokemukset lähentävät vanhempia, erityisesti lasten ollessa pieniä.

2.3 Monikoiden erityisyys kasvatuksessa

Jokainen monikkolapsi kehittyy omaan tahtiinsa; tietyt kehitysvaiheet kuitenkin esiintyvät kaikilla suurin piirtein samoina ikäkausina (Penninkilampi-Kerola 2007, 39–51). Monikkous voi olla ulkopuolisten silmissä erityinen asia, jota ihmetellään. Lapsille heidän erityisyytensä alkaa hahmottua vasta kouluiässä, eikä sitä tarvitse heille erikseen korostaa. Monikot tulisi ajatella ikään kuin tavallisina sisaruksina. Lapset joutuvat monikkoperheissä jakamaan vanhemman huomiota vielä enemmän, kun läsnä on muita, joilla on samat tarpeet. Yksilöllisyyttä voi tukea esimerkiksi järjestämällä vanhemmille ja yhdelle lapsista yhteistä aikaa. (Tolonen 2007, 34–38.)

Kaksosten suhdetta on kuvattu hyvin erityiseksi. Lapset ovat jo kohdusta asti toistensa seurassa ja vauvasta lähtien he ovat läsnä samoissa leikki- ja hoitotilanteissa. Kiintyminen kaksoissisarukseen voi olla elementeitään samanlaista kuin kiintyminen vanhempaan. Monikkosisarusuhteissa esiintyy myös samanlaista kilpailua kuin muissakin sisarusuhteissa. (Penninkilampi-Kerola 2007, 39–51.) Monikkolapsia ei pidä väkisin erottaa toisistaan tai pakottaa olemaan yhdessä. Vuorovaikutuksen tulee antaa tapahtua luonnollisesti lasten ehdoilla. Monikkolasten kielenkehitys saattaa olla hitaampaa kuin yksöslapsilla, mihin voi olla syynä monikkolasten itsekehittäminen, yhteinen kieli. (Moilanen 2004, 73–77.)

Monikkolapsen kehitykselle on tärkeää, että aikuiset kiintyvät jokaiseen yksilönä. Yksilöllinen huomioiminen ei tarkoita samanlaista kohtelua kaikille, sillä jokaisella monikkolapsella on omat tarpeensa. (Moilanen 2007, 26–32.) Monikkolasten yksilöllisyyttä voi tukea arjessa pienillä asioilla. Yksilölliseen huomioimiseen kuuluu lasten pukeminen erilaisiin vaatteisiin ja puhutteleminen oikeilla nimillä, eikä ryhminä ”kaksoset” tai ”kolmoset”. Jokaiselle lapselle voidaan järjestää oma nimipäivä, jotta jokainen voi kokea olevansa päivänsankari. Yhteisten syntymäpäivien ja lahjojen jakaminen voi tuntua joistakin monikoista ikävältä, koska kaikki muutkin asiat pitää jakaa sisarusten kanssa. Lapset voivat vaikuttaa ikätasonsa mukaisesti omiin yksilöllisiin valintoihinsa valitsemalla itse esimerkiksi vaatteensa ja harrastuksensa. (Tolonen 2007, 34–38.)

3 Monikkous tutkimusten valossa

Suurin osa monikkoperheitä käsittelevistä opinnäytetöistä on tehty terveystalalle, ja ne liittyvät useimmiten vastasyntyneisiin tai raskausaikaan (Theseus-julkaisuarkisto 2014). Sosiaalialan ja varhaiskasvatuksen näkökulmasta ei ole kovinkaan paljon tutkittua tietoa monikkoperheiden elämästä. Valtakunnallisesti merkityksellisin tiedonvälittäjä on Suomen Monikkoperheet ry, joka on julkaissut monia erilaisia tutkimuksia, oppaita ja artikkeleita.

Monikkoperheiden hyvinvointia Suomessa on tutkittu esimerkiksi Jyväskylän yliopistossa Perhetutkimuskeskuksessa. Eräessä keskuksen tutkimuksessa selvitettiin monikkoperheiden hyvinvointia ja taloudellista asemaa. Tutkimuksessa keskityttiin muun muassa perheen toimeentuloon, vanhemmuuteen, parisuhteeseen ja tukiverkoston. (Hyväluoma, Jokinen & Malinen 2009.)

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen eli THL:n Lapsiperheiden hyvinvointi 2009 - tutkimuksessa Aune Karhumäki (2009) on koonnut tietoa monikkoperheistä erilaisista tilastoista ja tutkimuksista yhdeksi artikkeliksi *Monikkoperheiden hyvinvoinnin tukeminen*. Monikkoperheiden arki sisältää erityispiirteitä, joiden tukeminen nähdään tärkeänä. Artikkelista kävi ilmi, että vanhempien voi olla haasteellista luoda kiintymyssuhde monikkolapsiinsa, ja vauvat voivat aluksi tuntua vierailta, jos lapset joutuvat esimerkiksi olemaan sairaalassa synnytyksen jälkeen. Monikkoperheiden vanhemmat kokevat olevansa väsyneitä ja huolissaan omasta jaksamisestaan. Taloudellisia haasteita monikkoperheissä voidaan kokea tavarahankinnoissa. Monikkoperheistä lähes puolet koki sosiaalietuuksien tason huonona ja kolmannes välttävänä. Parisuhteelle ei jää paljon aikaa kahden tai useamman monikon kanssa. Monikkoperheet tarvitsevat tukea monella osa-alueella, ja tuen tarpeet tulisi tunnistaa erilaisissa perhe- ja sosiaalipalveluissa. Läheisten tarjoama tuki ja vertaistuki koettiin tärkeänä.

Johanna Hyväluoma (2010a) on tehnyt tutkimuksen vanhemmuudesta monikkoperheissä. Internetkyselylomake toimitettiin 2500:lle alle 18-vuotiaan monikkoperheen äidille. Tutkimus toteutettiin yhteistyössä Suomen monikkoperheet ry:n, Jyväskylän yliopiston Perhetutkimuskeskuksen kanssa. Tutkimuksen tuloksia verrattiin Stakesin (nyk. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos) Hypa06-

kyselyyn, jossa kartoitettiin lapsiperheiden hyvinvointia yleisesti. Päätaavoitteena oli selvittää, aiheutuuko monikkoperheessä vanhemmuudelle suurempia hyvinvointia uhkaavia riskejä kuin yksitellen syntyneiden lasten vanhemmille. Tutkimuksen tuloksena oli, että monikkovanhemmillä oli erityisiä elämänhallinnan vaatimuksia vanhemmuuteen, parisuhteeseen, toimeentuloon ja jaksamiseen liittyen. Monikkolasten syntyessä moni perheistä koki selviytymispainetta, ja ulkopuolisen avunpyytäminen jäi vähäiseksi. Tuloksena saatiin myös, että monikkovanhemmat olivat usein stressaantuneempia kuin yksikkövanhemmat ja kokivat jäävänsä ilman ammattiapua useammin kuin muut lapsiperheet.

Twin Research and Human Genetics -lehdessä esitellään laadullisin menetelmin tehty teema-analyysi kymmenen monikkoäidin vanhemmuuden kokemuk-sista. Australialaiseen tutkimukseen osallistui kymmenen monikkoäitiä, joiden lapset olivat syntyneet keskosina ja heille oli diagnosoitu erityistarpeita. Suurin osa äideistä oli raskauden aikana huolehtinut monikkolastensa selviytymisestä sekä kokenut ahdistusta. Tutkimuksen tuloksissa keskeisenä teemana oli normaalin äitiyden ja lapsuuden menetys, josta seurasi monella äidillä syyllisyyden-tuntoa. Henkiset haasteet yhdistettynä raskaaseen fyysiseen työhön ja usein puutteellisiin tukitoimiin kuormittivat tutkimuksen äitien mielenterveyttä. Äidit kokivat saavansa liian vähän tietoa monikkoudesta, keskosuudesta ja erityis-lapsista. (Bolch, Davis, Umstad & Fisher 2012.)

4 Monikkoperheiden arjen tukeminen

Tutkimusten mukaan monikkoperheiden taloudelliset huolet korreloivat perheen hyvinvointiin negatiivisesti. Monikkovanhemmuuden pulmat sekä lastenhoitoavun tarve yhdistettynä taloudellisiin vaikeuksiin voivat aiheuttaa haasteita perheen hyvinvoinnille. Monikkovanhemmat ovat stressaantuneempia ja kokevat elämäntilanteensa hankalammaksi kuin muut vanhemmat. Monikkoäideillä on myös suurempi alttius sairastua synnytyksen jälkeiseen masennukseen kuin yhden lapsen kerrallaan synnyttäneillä naisilla. Vaikka monikkovanhemmat kokisivatkin enemmän vaikeuksia verrattuna muihin lapsiperheisiin, on muistettava, että monikkoperheissä on myös tuplasti onnea. Tutkimusten mukaan monikkoperheiden lapset näyttävät voivan hyvin. (Hyväluoma & Karhumäki 2010.)

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus eli Eksote tarjoaa monikkoperheille neuvolapalveluita, perhevalmennusta ja lapsiperheiden kotipalvelua vaikeissa elämäntilanteissa, kuten muillekin perheille (Eksote 2014). Monikkoperheitä tuetaan taloudellisesti enemmän kuin yhden lapsen kerrallaan saaneita (Kela 2014). Perheet voivat pyytää kotiapua myös yksityisiltä järjestöiltä ja yrityksiltä, kuten Mannerheimin Lastensuojeluliitolta ja 4H-liitolta (Hakulinen-Viitanen, Karhumäki, Oulasmaa & Törrönen 2011).

4.1 Taloudellinen tuki

Keskimäärin monikkovanhempien tulot ovat samansuuruisia kuin muillakin lapsiperheillä, eikä heidän toimeentulonsa eroa juurikaan muiden lapsiperheiden toimeentulosta. Monikkoperheiden toimeentulo muihin lapsiperheisiin verrattuna on kuitenkin haastavampaa, jos heillä on alle 3-vuotiaita lapsia tai lapsiluku on enemmän kuin kolme. Tutkimusten mukaan taloudellisesti haastavinta vaikuttaa olevan myös monikkoperheillä, joissa on yksinhuoltaja, paljon lapsia, teini- tai vauvaikäinen. Lasten ollessa vauva- tai taaperoiässä monikkovanhemmilla on taloudellisesti haastavaa, sillä silloin hankittavana ovat välttämättömimmät lastentarvikkeet. Hoitoavun merkitys korostuu erityisesti, kun lapset ovat vauvoja, mutta taloudellisten vaikeuksien takia tarvittavan lastenhoitoavun saaminen voi estyä. (Hyväluoma & Karhumäki 2010.)

Monikkoperheillä on oikeus erilaisiin Kansaneläkelaitoksen (Kelan) myöntämiin etuuksiin. Kela voi myöntää erityisäitiysrahaa tai sairauspäivärahaa äidin joutuessa jäämään raskauden aikana ennen aikaisesti pois töistä. Äitiysavustusta monikkoperheet saavat seuraavasti: kaksosille myönnetään kolme avustusta ja kolmosille kuusi avustusta. Avustuksella tarkoitetaan äitiyspakkausta tai 140 euron rahallista korvausta. Vanhempainrahaa myönnetään 60 arkipäivää enemmän kuin muille lapsiperheille, eli vanhempainvapaa päättyy lasten ollessa noin 11 kuukauden iässä. Vanhempainvapaalla voivat olla yhtä aikaa sekä äiti että isä. Etuuksiin lukeutuu myös se, että isä voi olla yhtä aikaa äidin kanssa kotona yhteensä noin 13 viikkoa. (Kela 2014.)

4.2 Vertaistuki

Vertaistuella tarkoitetaan samanlaisessa elämäntilanteessa olevien keskinäistä vuorovaikutusta, josta saadaan tukea. Vertaistuen hyödyiksi voidaan kokea, ettei henkilön tarvitse olla yksin oman elämäntilanteensa kanssa ja tämä saa ymmärrystä osakseen. Asioita ei tarvitse selittää yksityiskohtaisesti, kun keskustelee samoja asioita kokeneen henkilön kanssa. Vertaistuen avulla voidaan jakaa neuvoja ja vinkkejä, joita ammattilaiset eivät välttämättä tule edes ajatelleeksi. (Ihalainen & Kettunen 2013, 47–48.)

Monikkoperheet kokevat muita perheitä useammin, että heidän tuen tarpeensa jää usein tunnistamatta perhepalveluissa. Monikkoperheitä tuetaan myös järjestöjen ja seurakuntien taholta. Nämä tahot järjestävät perheille ja myös monikkoperheille erilaisia kerhoja ja tapahtumia, mutta niihin osallistuminen voi estyä lastenhoito-ongelmien vuoksi. (Hyväluoma 2010b, 80.)

Sosiaalisen median ollessa nykyään hyvin suosittu kanava monilla monikkoyhdistyksillä on omat ryhmänsä esimerkiksi Facebookissa. Internetin foorumeilla monikkovanhemmille ja -odottajille on olemassa erilaisia keskusteluryhmiä, joissa he voivat jakaa kokemuksiaan. Internetissä on myös monikkoperheille suunnattuja kirpputoreja, joista vanhemmat voivat ostaa monikkojen tarpeisiin sopivia vaatteita tai tavaroita ja vaihtaa kokemuksia tuotteista. Monikko-odottajilla ja -vanhemmilla on myös erilaisia blogeja, joissa he jakavat omia kokemuksiaan arjestaan.

4.3 Järjestötoiminta

Valtakunnallisesti Suomessa toimii Suomen Monikkoperheet ry eli SMP ry, joka on alueellisten yhdistysten kattojärjestö. Suomen Monikkoperheet ry on perustettu vuonna 1995 ja se toimii Raha-automaattiyhdistyksen eli RAY:n tuella. Alueellisia jäsenyhdistyksiä Suomessa toimii 18, joissa on yhteensä noin 2500 jäsenperhettä. Alueelliset monikkoperheyhdistykset toimivat vapaaehtoisvoimin. (SMP ry 2015a.) Lisäksi Suomessa toimii myös vuonna 1994 perustettu Suomen Kolmosperheet ry, johon kuuluu noin sata jäsenperhettä. Yhdistys tarjoaa

tietoa, vertaistukea ja vinkkejä arkeen kolmosten kanssa. Yhdistys järjestää vuosittain myös erilaisia tapahtumia. (Suomen Kolmosperheet ry 2014.)

Suomen Monikkoperheet ry:n tavoitteena on vaikuttaa lainsäädäntöön ja pyrkiä saamaan monikkoperheet tasa-arvoisiksi muiden lapsiperheiden kanssa. Kattoyhdistys jakaa tietoa ja kokemuksia monikkoperheille. Yhdistyksen julkaisemat oppaat ja julkaisut ovat valtakunnallisesti tärkeimpiä tietolähteitä monikkolapsista ja arjesta heidän kanssaan. (SMP ry 2014b.)

Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry on Suomen Monikkoperheet ry:n alajärjestö ja se on perustettu vuonna 2000 nimellä Lappeenrannan seudun monikkoperheet ry. Nykyisellä nimellä yhdistys on toiminut vuodesta 2012. Etelä-Karjalan alueyhdistykseen kuuluu tällä hetkellä 54 jäsenperhettä. Yhdistys järjestää monikkoperhevalmennuksia monikko-odottajille tarpeen mukaan. Kun yhdistys saa Eksotelta tiedon monikko-odottajista, on yhdistyksellä valmiudet järjestää heille valmennusta. Paikallisyhdistyksen aktiivit järjestävät kuukausittain monikkotaapaamisia Lappeenrannassa ja Imatralla. (Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry 2014.)

5 Varhaiskasvatus

Lasten päivähoidolla tarkoitetaan tässä laissa lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. (Laki lasten päivähoidosta 1§)

Päivähoitolain toisen luvun mukaan kunnan on järjestettävä alle kouluikäisille lapsille päivähoitoa kuntalaisten tarpeiden mukaan. Päivähoitohenkilökunnan tulee tarjota lapselle turvallisia ihmissuhteita sekä lapsen ikätasolle sopivaa toimintaa monipuolisessa ympäristössä. Henkilökunnan tulee huomioida eritaustaiset lapset ja kunnioittaa perheen elämäntapaa. (Laki lasten päivähoidosta 2 §; 4 §.) Varhaiskasvatus rakentuu hoidosta, kasvatuksesta ja oppimisesta, jotka tapahtuvat vuorovaikutuksessa (THL 2015).

Yksöslapsiin verrattuna monikkolasten kehityksessä on havaittu viivästyneisyyttä esimerkiksi keskosuuden tai raskausajan komplikaatioiden takia. Monikoiden

kielellinen osaaminen kehittyy hieman myöhemmin yksöslapsiin verrattuna, sillä monikkovanhempien on usein vaikea löytää aikaa yksilöllisille kielen kehitystä tukeville tilanteille. (SMP ry 2015b.) Päivähoitolain mukaan kunnassa on oltava käytössä erityislastentarhanopettajan palveluita (Laki lasten päivähoidosta 4 §).

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa varhaiskasvatuksen sisällöllistä toteutumista. Varhaiskasvatussuunnitelma on toiminnan kehittämisen ja ohjauksen väline varhaiskasvatuksessa. Se sisältää muun muassa tietoa lapselle ominaisesta tavasta toimia, varhaiskasvatuksen sisällöllisistä orientaatioista, kasvatuskumppanuudesta ja erityisestä tuesta varhaiskasvatuksessa. (Stakes 2005.)

Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma on pohjana kunta-, yksikkö- ja lapsikohtaisille varhaiskasvatussuunnitelmille. Jokaisella kunnalla on oma varhaiskasvatussuunnitelmansa, ja kunnan jokaisella varhaiskasvatusyksiköllä on oma suunnitelmansa. Varhaiskasvatuksella ei ole yhtä ainoaa toteuttamistapaa, vaan joka yksikössä on erilaisia näkökulmia ja ratkaisuja toteutukseen. (THL 2015.) Jokaiselle päivähoidossa olevalle lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä hoitohenkilökunnan ja vanhempien kanssa, jonka toteuttamista arvioidaan säännöllisesti. Vanhempien ja henkilökunnan välisissä keskusteluissa syvennetään yhteistä tietoa ja tuntemusta lapsesta. (Kaskela & Välimäki 2006.)

5.1 Kasvatuskumppanuus

Päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoidossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. (Laki lasten päivähoidosta 2 a §)

Varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan henkilökunnan ja vanhempien yhteistyötä, jossa kummatkin osapuolet sitoutuvat yhdessä toimimaan lapsen edun mukaisesti. Kasvatuskumppanuus koostuu kuulemisesta, kunnioituksesta, luottamuksesta ja vuorovaikutuksesta. Siinä yhdistyvät ammatikasvattajien sekä vanhempien tietämys ja kokemukset lapsesta. Vastuu toimivasta yhteistyöstä vanhempien kanssa kuuluu varhaiskasvatuksen henkilökun-

nalle. Keskinäinen luottamus, tasavertaisuus ja kunnioitus ammattilaisen ja vanhempien välillä luo turvallisen ympäristön lapsen hyvinvoinnille. (THL 2015.)

Monikkolasten aloittaessa päiväkodissa ammattikasvattajien ja vanhempien yhteistyön merkitys korostuu. Heidän tulee selvittää keskenään, millaisia resursseja päiväkodilla on tarjota monikkolasten tarpeisiin. Alussa on tärkeintä päättää, menevätkö monikkolapset samaan vai eri ryhmään. Ei ole tutkittua tietoa siitä, kumpi vaihtoehtoista on monikkolapsille suotuisampaa. Monikkolasten sopeutuminen samassa tai eri ryhmässä olemiseen on aina perhekohtaista. Vanhempien on myös tärkeä keskustella lasten tunnistamisesta päiväkodin henkilökunnan kanssa, jos lapset muistuttavat ulkonäöltään toisiaan. Etenkin identtisiä monikkolapsia voi olla hankala erottaa toisistaan. Monikkolasten varhaiskasvatussuunnitelmat eivät eroa mitenkään muiden lasten suunnitelmista. Monikkolasten suunnitelmissa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota sisarusten keskinäiseen suhteeseen. Varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa on oleellista käydä läpi yhden lapsen asiat kerrallaan. (Kumpula 2010, 40–48.)

5.2 Monikkolapset varhaiskasvatuksessa

Monikkoperheet on yksi ryhmä varhaiskasvatuksen asiakasperheiden laajassa kirjossa. Monikkous tulee nähdä varhaiskasvatuksessa tavallisena asiana, eikä korostaa sen erilaisuutta. Varhaiskasvatushenkilöstölle tärkeintä monikkolasten kohtaamisessa on yksilöllinen huomioiminen, esimerkiksi lasten omilla nimillä puhutteleminen, lasten yksilöllisistä asioista kiinnostuminen sekä monikoiden keskinäisen suhteen tiedostaminen. Muille ryhmän lapsille on hyvä kertoa, että monikot ovat erilaisia persooniaan mahdollisesti yhtenevästä ulkonäöstään huolimatta. (Kumpula 2010, 40–48.)

Kun perheessä on useampi samanikäinen lapsi, lasten osaamisesta voi syntyä tahatonta vertailua. Sekä varhaiskasvattajien että vanhempien vertailu voi väärin antaa lapsen käsitystä itsestään ja taidoistaan. Monikkolapsille on tarjottava mahdollisuuksia harjoitella omatahtoista toimintaa itsenäisesti ilman monikkosisaruksiaan, jotta heidän yksilöllisyytensä pääsee kehittymään. (Penninkilampi-Kerola 2007, 39–51.) Monikkolapsille tulee antaa tilaa valita omat ystävänsä sekä leikkiä omien sisarustensa kanssa (Kumpula 2010, 40–48). On tär-

keää, että lapsilla on muitakin sosiaalisia suhteita, vaikka heillä on samanikäinen leikkikaveri kotona (Penninkilampi-Kerola 2007, 39–51).

Monikkolasten toimintaympäristöä voidaan myös alkaa eriyttää, jos se on lasten edun mukaista. Esimerkiksi tilanteessa, jossa monikkolasten keskinäinen suhde osoittautuu liian tiiviiksi, kasvattajat keskustelevat, kuinka toimia lasten parhaaksi. (Kumpula 2010, 40–48.) Tutkimuksissa on havaittu, että 6–8-vuotiaat monikkolapset ovat opettajien ja vertaistovereiden arvion mukaan rakentavia, joustavia ja sosiaalisesti aktiivisia. Tämä voidaan perustella sillä, että lasten toisiltaan saama tuki opettaa ottamaan huomioon muutkin. (Moilanen 2004, 73–77.)

6 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä tietoa monikkoperheistä ja -vanhemmuudesta sekä niihin liittyvistä tuen tarpeista. Tutkimuksissa on käynyt ilmi, että monikkoperheet kokevat saavansa vähemmän tukea muihin lapsiperheisiin verrattuna (Hyväluoma 2010b). Haluttiin selvittää, kuinka tuensaanti näkyy eteläkarjalaisten monikkoperheiden arjessa ja miten sitä voisi kehittää. Tulevina varhaiskasvatuksen ammattilaisina tekijät saattavat kohdata monikkoperheitä asiakkaina työssään, joten haluttiin kasvattaa tietoutta ammatillisuuden näkökulmasta. Monikkoperheet ovat melko tuntematon asiakasryhmä monelle sosiaalialan ammattilaiselle, joten on tärkeää tuoda työelämään tietoutta heidän arjestaan ja sen tukemisesta.

Tehtävänä oli selvittää:

- 1) Millaista tukea monikkoperheet saavat?
- 2) Miten monikkoperheet kokevat palvelujärjestelmän tarjoaman tuen?
- 3) Kokevatko monikkoperheet saamansa tuen riittäväksi?
- 4) Miten tuen saantia voisi kehittää?

Kyselyssä otettiin selvää taloudellisesta, psyykkisestä, fyysisestä ja sosiaalisesta tuesta. Tässä opinnäytetyössä taloudellisella tuella tarkoitetaan perheen palkkatulojen ja toimeentulon tukien lisäksi saamaa avustusta tai rahallista tukea. Opinnäytetyössä psyykkiseen ja fyysiseen tukimuotoihin kuuluvat arjessa jaksamisen osa-alueet, kuten mahdollisuus lastenhoitoapuun tai omaan aikaan. Sosiaalisella tuella tarkoitetaan tässä tapauksessa ajanviettoa ja keskustelua läheisten kanssa. Sosiaaliseen tukeen lasketaan kuuluvaksi myös vertaistuen muilta samassa tilanteessa olevilta perheiltä. Monikkoperheet voivat myös saada apua esimerkiksi perhetyöstä, järjestötoiminnasta tai perhevalmennuksesta.

Alunperin tarkoituksena oli koota opinnäytetyöhömmä perustuva tietopaketti Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry:n käyttöön. Idea hylättiin, koska tekijät kokivat, että kysely ei tuottanut tarpeeksi uutta materiaalia tietopaketin kokoamiseksi.

6.1 Toteutus

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisesti eli laadullisesti. Laadullisen tutkimuksen tai selvityksen päämääränä on ymmärtää jonkin ilmiön laatua ja sen merkitystä tai tarkoitusta (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä tuoda esille jonkin tietyn ryhmän kokemuksia tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisen tutkimuksen osallistujamäärä on usein vähäisempi kuin määrällisen tutkimuksen, eli tutkittavien vastausten sisältö on tärkeämpi kuin niiden määrä. (Kylmä & Juvakka 2012, 22–31.) Opinnäytetyö käsittelee monikkoperheitä, joissa on alle 8-vuotiaat monikkolapset.

Tekijät aloittivat alustavan opinnäytetyösuunnitelman työstämisen keväällä 2014. He ottivat keväällä yhteyttä Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry:hyn ja ehdottivat yhteistyötä. Yhdistyksen hallituksen jäsenet lähtivät mielellään opinnäytetyöprojektiin mukaan. Yhdistykseltä saatiin asiantuntevaa apua ja työelämän näkökulmaa aiheeseen. Yhdistyksen kautta tavoitettiin mahdollisimman suuri osallistujajoukko kyselylle. Syksyn 2014 aikana tekijät kokosivat lisää teoriaa viitekehukseen sekä työstivät kyselyn saatekirjettä (Liite 1) ja kysymyslomaketta (Liite 2) toimivammiksi. Opinnäytetyön työelämäohjaaja oli Etelä-Karjalan monikkoyhdistyksen hallituksen sihteeri Tiina Jauhiainen, jonka tekijät tapasivat

syksyn 2014 aikana ja saivat häneltä hyviä vinkkejä työtä varten. Tutkimuksen kyselyä varten tarvittiin tutkimuslupa, joka saatiin yhdistyksen puheenjohtajalta kirjallisena. Varsinainen aineisto opinnäytetyötä varten kerättiin 8.–21.12.2014 välisenä aikana sähköisellä kyselylomakkeella. Tekijät analysoivat aineiston tammikuussa 2015 ja liittivät sen opinnäytetyöhön alkuvuoden 2015 aikana. Opinnäytetyö valmistui keväällä 2015.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valittiin laadullinen menetelmä, koska tekijät halusivat selvittää monikkoperheiden arkeen liittyviä asioita ja niiden merkitystä perheille. Määrällinen tutkimusmenetelmä ei sopinut työhön, koska perheiden kokemukset ovat henkilökohtaisia ja erilaisia. Tekijät kokivat, että avoimilla kysymyksillä saataisiin kattavimmat vastaukset kuin erilaisilla asteikkokysymyksillä.

Aineisto kerättiin puolistrukturoidulla kyselylomakkeella (Liite 2) Webropol-internetkyselyalustalla. Tekijät valitsivat sähköisen kyselylomakkeen tavoittaakseen mahdollisimman monta monikkoperhettä. Tekijät pohtivat aineiston keruun jälkeen, että haastattelemalla olisi mahdollisesti saatu laajempia vastauksia. Tekijät kuitenkin kokivat, että kyselylomakkeella aineiston kerääminen olisi perheille helpompaa kuin haastatteleminen. Sähköisesti vastaaminen voi tapahtua kotona, eikä erillistä tapaamista tarvitse järjestää. Tekijät halusivat kunnioittaa perheiden yksityisyyttä, sillä kysymysten teemat voivat olla joillekin vastaajille arkoja aiheita. Sähköisesti vastattuja kyselyjä ei yksilöity, eikä vastaajia siten voida tunnistaa.

Kyselyä testasi eräs monikkoperheen vanhempi, minkä jälkeen kyselyä muokattiin toimivammaksi. Lopullisen kyselyn otos oli 12 monikkoperheen vanhempaa, mikä oli enemmän kuin tekijät olivat odottaneet. Saadut vastaukset olivat pääosin tarkoituksenmukaisia. Muutaman vastauksen kohdalla vaikutti siltä, että vastaaja ei ollut täysin ymmärtänyt, mitä kysymyksellä yritettiin hakea. Kyselyn toimivuutta ja kysymysten asettelua olisi voinut vielä hioa, jotta olisi saatu vielä tarkempia vastauksia.

6.2 Aineiston analysointi

Kyselyaineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä, joka on tyypillinen laadullisen tutkimuksen analysointitapa. Sisällönanalyysi selvittää, mitä aineisto kertoo tutkittavasta ilmiöstä. (Kylmä & Juvakka 2007, 112–120.) Laadullisen sisällönanalyysin aineisto pilkotaan ensin pieniin osiin, minkä jälkeen se käsitteellistetään, ja lopuksi järjestetään uudenlaiseksi kokonaisuudeksi (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Aineisto käytiin läpi kokonaiskuvan hahmottamiseksi, minkä jälkeen eriteltiin selvityksen kannalta tärkeitä tekstinosia, sanoja ja ilmaisuja. Tekstinosat ja ilmaisut pelkistettiin eli tiivistettiin niin, että niiden olennainen sisältö säilyi. Pelkistetyt ilmaisut ryhmiteltiin isommiksi yläluokiksi. Lopuksi aineisto koottiin yhteen kokonaisuudeksi, joka vastasi asetettuihin selvitystehtäviin mahdollisimman hyvin. (Kylmä & Juvakka 2007, 112–120.)

6.3 Eettisyys ja luotettavuus

Tämä opinnäytetyö on laadullinen selvitys, jossa pätevät samat eettisyyden ja luotettavuuden periaatteet kuin laadullisessa tutkimuksessa. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteerejä ovat uskottavuus, vahvistettavuus, reflektiivisyys ja siirrettävyys. Uskottavuudella tarkoitetaan koko tutkimuksen tai selvityksen sekä sen tulosten luotettavuutta. Vahvistettavuudella tarkoitetaan prosessin ylöskirjaamista vaiheittain niin, että se on mahdollista toistaa uudelleen. Reflektiivisyydellä tarkoitetaan, että tutkija tiedostaa oman roolinsa tutkijana ja oman vaikutuksensa aineistoon. Siirrettävyydellä tarkoitetaan tulosten mahdollista yleistettävyyttä muihin vastaavanlaisiin tilanteisiin. Tutkijan on varmistettava, vastaavatko saadut vastaukset vastaajien käsityksiä tutkittavasta ilmiöstä. (Kylmä & Juvakka 2007, 127–129.)

Selvityskyselyyn pystyi vastaamaan anonyymisti internetalustalla, jotta osallistujien yksityisyyden suoja olisi varmistettu. Tekijät testasivat itse kyselyn toimivuutta ja pyysivät lisäksi muutamien koehenkilöiden mielipidettä sen käyttäjävällisyydestä, jotta voitaisiin varmistaa kyselylomakkeen toimivuus. Näin varmistettiin, saatiinko sellaisia vastauksia, joita tekijät olivat kysymyksillä hake-

neet. Lomakkeen huolellinen suunnittelu ja testaaminen vaikuttavat olennaisesti tutkimuksen onnistumiseen (Borg 2010).

Tutkimustulosten kerääminen yhdistyksen avulla saattaa vaikuttaa vastausten totuudenmukaisuuteen. Tekijät eivät voi taata, että tulokset olisivat täysin todenmukaisia, vaikka he panostivatkin mahdollisimman luotettavan kyselylomakkeen tuottamiseen. Tekijät halusivat saada mahdollisimman realistisia tuloksia arjesta monikoiden kanssa. Kysymykset on tärkeä muodostaa siten, että kyselyyn osallistujat voisivat vastata mahdollisimman turvallisesti ja henkilökohtaisesti (Kylmä & Juvakka 2007, 149–150). Hahmotellessaan kysymyksiä tekijät pyrkivät kiinnittämään huomiota niiden objektiivisuuteen, jotta kysymyksenasettelu ei johdattelisi vastaajia.

Kyselyä valmistellessaan tekijät pohtivat luonnollisesti siihen liittyviä riskejä. Ei ollut varmaa, saataisiinko kyselylle tarpeeksi potentiaalisia vastaajia Etelä-Karjalan alueelta, sillä kohderyhmä on alueella melko pieni. Mahdollisia riskejä olivat myös vastausten epäasiallisuus ja epärehellisyys, joita yritettiin minimoida testaamalla kyselylomakkeen toimivuutta etukäteen.

Tekijät vierailivat syksyllä 2014 Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry:n monikkotaapaamisessa, jonka yhteydessä he tiedottivat osallistujaehdokkaista ja kertoivat opinnäytetyöstään ja siihen liittyvästä selvityksestä. Saatekirjeessä (Liite 1) kerrottiin tutkimukseen osallistujille opinnäytetyöstä ja heidän antamiensa vastausten hyödyntämisestä. Halutessaan vastaajilla oli mahdollisuus saada yksityiskohtaista tietoa tutkimuksen etenemisestä. Selvityskyselyyn osallistuminen oli vapaaehtoista, ja se oli myös mahdollista keskeyttää. Vastaajille annettiin myös mahdollisuuden kieltää käyttämästä antamiaan vastauksia. (Kylmä & Juvakka 2007, 138.)

Tutkimuksen aineistoa ei luovutettu ulkopuolisille osapuolille missään vaiheessa opinnäytetyöprosessia. Opinnäytetyötä varten kerätty aineisto hävitetään, kun tutkimuksen tulokset on julkistettu (Kylmä & Juvakka 2007, 110–111). Näin varmistettiin, että tuotettu materiaali oli luottamuksellista ja henkilötietolain vaatimia noudatettiin (Henkilötietolaki 523/1999, 1 §). Tutkimuksen tulokset esite-

tään siten, että niistä ei voi tunnistaa ketään henkilökohtaisesti (Kylmä & Juvakka 2007, 110–111).

7 Tulokset

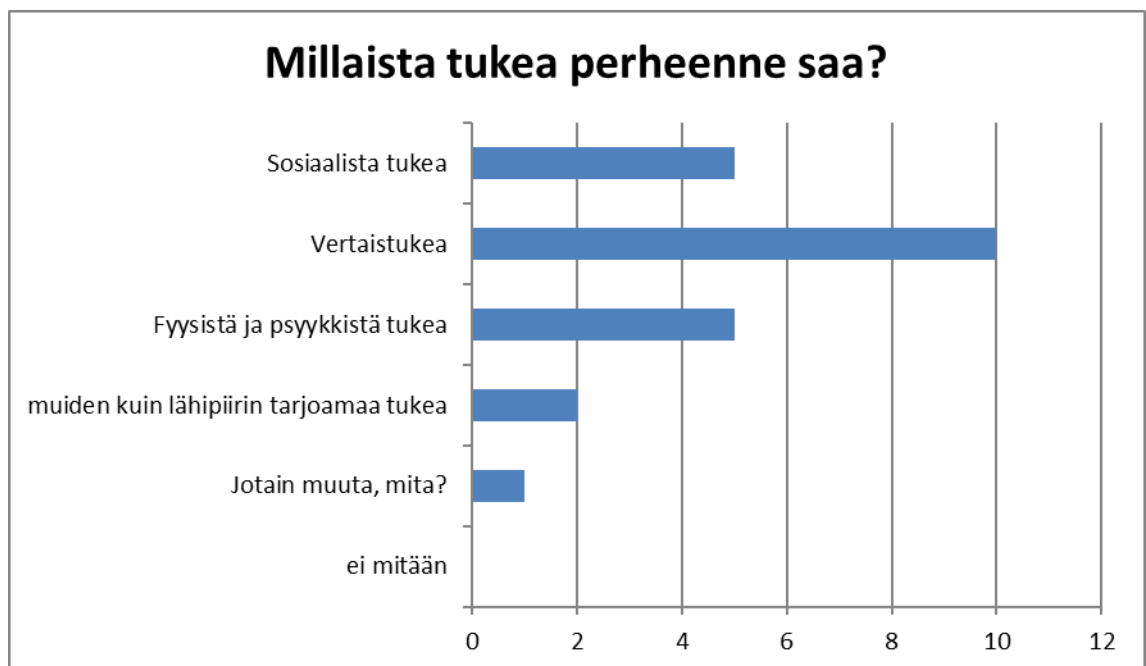
Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry:n puheenjohtaja lähetti Webropol-kyselylinkin 69:lle yhdistyksen jäsenelle. Yhdistyksellä ei ole tiedossa kaikkien perheiden lasten iäkiä, joten kyselyä ei voitu kohdentaa erityisesti perheille, joissa on iältään alle 8-vuotiaat kaksoset. Kyselyyn vastanneista ei täten pysty laskemaan kohderyhmän vastausprosenttia.

Kyselyyn on vastannut 12 perhettä, joista lähes jokaisessa on kaksi vanhempaa. Perheissä on keskimäärin 2,8 lasta vaihdellen kahdesta viiteen. Kyselyyn vastanneiden perheiden monikkolasten keski-ikä on 3,25 vuotta. Lasten iät vaihtelevat yhden ja kahdeksan vuoden välillä.

Kuvio 1. Monikkoperheiden tiedonsaanti

Lähes jokainen kyselyyn vastannut vanhempi on saanut tietoa monikkovanhemmuudesta internetistä (Kuvio 1). Myös monikkoyhdistykseltä, lähipiiriltä, perhe- tai monikkovalmennuksesta ja neuvolasta on saatu tietoa aiheesta. Edellä mainittujen lisäksi monikkovanhemmat ovat saaneet tietoa kirjoista ja lehdistä sekä muilta monikoiden vanhemmilta. Tiedon hakeminen itse esimerkiksi kirjoista ja internetistä on helppoa, mutta vastauksissa käy usein ilmi, että tietojen taustalle kaivattaisiin usein ammattilaisten tukea. Terveystieteiden ja varhaiskasvatuksen ammattilaiset voisivat tukea monikkovanhempia paremmin yhdistämällä teoriaa ja käytännön neuvoja.

Kuvio 2. Monikkoperheiden saama tuki

Kuviossa 2 esitetään, millaista tukea kyselyyn vastanneet monikkovanhemmat saavat. Kyselyyn vastanneista monikkoperheistä suurin osa kokee saavansa vertaistukea. Lähes puolet vastanneista saa sosiaalista, fyysistä ja psyykkistä tukea arjessaan jaksamiseen. Noin 17 prosenttia vastanneista saa myös tukea

lähipiirinsä ulkopuolelta. Eräs vastaaja on määritellyt isovanhempien avun erikseen perhettään tukevaksi.

7.1 Arjen haasteiden jakamista

Jokainen perhe kokee saamansa tuen eri tavalla, ja perheen elämäntilanne vaikuttaa siihen, millaisen tuen he kokevat tärkeäksi. Useiden kyselyyn vastanneiden monikkoperheiden arjessa jaksamista tukevat isovanhemmat, sukulaiset ja ystävät. Monikkovanhemmat kokevat saavansa apua muun muassa lastenhoidossa, kotitöissä ja kaupassa käynnissä. Läheiset auttavat monikkoperheitä esimerkiksi kotiaskareissa tai hoitavat perheen lapsia esimerkiksi vanhempien kaupassakäynnin aikana.

Monikkoperheet saavat arjessa vertaistukea samassa elämäntilanteessa olevilta perheiltä. Vanhemmat voivat vaihtaa kokemuksiaan ja ajatuksiaan internetissä erilaisilla keskustelupalstoilla ja Facebook-ryhmissä.

Internetistä on saanut vinkkejä eri tilanteisiin monikkoperheitten näkökulmasta.

Arjen haasteiden jakamista, vinkkien jakamista puolin ja toisin, ymmärryksen löytämistä

Kyselyyn vastanneet monikkoperheet ovat saaneet sosiaalista tukea ystäviltä, sukulaisilta, isovanhemmilta, perhekerhosta ja internetistä. Monikkovanhemmat kertovat, että heidän saamansa sosiaalinen tuki on arjen vinkkien ja kokemusten jakamista. Sosiaalista tukea on vanhempien mielestä myös keskustelu ja ajanvietto muiden aikuisten kanssa. Monikkovanhemmat keskustelevat vertaisensa kanssa muun muassa raskausajasta, arjesta ja vanhemmuudesta. Monikkovanhemmat kokevat tärkeäksi viettää aikaa ystäviensä kanssa joko ilman lapsia tai heidän kanssaan. Kyläily puolin ja toisin sekä lastenhoitoapu ovat myös monikkoperheiden sosiaalisen tuen kokemuksia.

Arjen sujumisesta on voinut jutella

Keskustelua ja kuuntelemista

Vertaistukea monikkovanhemmat ovat saaneet muilta monikkovanhemmilta sekä muilta läheisiltä. Monikkoyhdistyksen tapahtumat, monikkovalmennus, internetsivut ja monikkolehti koetaan myös vertaistueksi. Internetin keskusteluryhmät tarjoavat monikkovanhemmille väylän löytää samassa elämäntilanteessa olevia perheitä.

Ystäväperheestä, jossa myös kaksoset

Sukulaisilta, joilla monikot ja monikkoyhdistyksen kautta

Monikkoraskaudet ovat osittain perinnöllisiä. Voi olla kuitenkin aivan mahdollista, että perheeseen syntyy monikot, vaikka suvussa ei olisikaan monikoita. Samanlaisessa elämäntilanteessa oleva henkilö voi siis löytyä omasta suvusta tai vertaistukea voi löytää yhdistysten kautta. Toisen monikkovanhemman kanssa keskustelu voi tuoda asiaan erityisen ymmärryksen ja syvyyden. Kokemuksia voidaan jakaa myös muiden lapsiperheiden vanhempien kanssa.

7.2 Siinähan se kaksi menee kuin yksikin

Kyselystä käy ilmi, että monikkovanhemmat toivovat lisää tukea neuvolasta, kunnalta ja isovanhemmilta. Erityisen tyytymättömiä monikkovanhemmat ovat neuvolasta saatavaan tietoon ja tukeen, joiden olisi toivottu olevan asianmukaisempia. Neuvolasta olisi myös toivottu parempaa palveluohjausta. Ammattilaisena ei saisi esittää olettamuksia asiakasperheen arjen helppoudesta tai vaikeudesta. Vastauksista ilmenee lisäksi, että monikkovanhemmat toivoisivat saavansa lisää omaa aikaa. Vanhemmat mainitsevat toivovansa esimerkiksi yön yli kestäväää lastenhoitoapua lähisukulaisilta tulevaisuudessa.

Eivät ymmärrä siellä millaista on kahden samanikäisen vauvan/taaperon arki. Mieltivät hyvin usein että siinä se kaksi menee kuin yksi.

Neuvolassa aivan liian vähän tietoa monikkoraskaudesta. Myös resurssit käytännönapuun lasten synnyttyä tuntevat olevan heikot, ei riitä että apua saa akuuttiin tarpeeseen vasta kuukausien päästä kun pahin on jo ohi.

Osa monikkoperheistä on myös saanut tukea sosiaali- ja terveyspalveluista: kotipalvelusta, kodinhoitajalta ja perheneuvolasta. Monikkovanhemmat kokevat kunnalta sekä sosiaali- ja terveyspalveluista saamansa tuen riittämättömäksi, eikä tuki ole vastannut heidän tarpeitaan. Kyselyyn vastanneet toivovat lisätietoa heille suunnatuista palveluista ja etuuksista. Vuoden 2015 alusta voimaan tulleen sosiaalihuoltolain mukaan erityisessä perhetilanteessa on perheelle järjestettävä välttämätön kotipalvelu, johon myös monikkoperheillä on oikeus (Sosiaali- ja terveysministeriö 2014). Vastauksista nousee esille toive isyysloman pidentämisestä lapsikohtaiseksi.

Perheemme ei ole saanut tukea muulta kuin lähipiiristä. Tukea voisi olla enemmän tarjolla myös muulta taholta.

Tukea saisi olla enemmän tarjolla ja neuvolan pitäisi tietää asiasta enemmän jo raskausaikana

Vanhemmat kokevat, että ammattilaiset eivät tiedä monikkoudesta tarpeeksi, eivätkä täten ymmärrä heidän haasteitaan. Monikkovanhemmat toivoisivat ammattiapua kodin kunnossapidossa, koska he kokevat kodin- ja lastenhoidon yhdistämisen haasteelliseksi. Perheet toivovat, että monikoille olisi jokin erityinen taloudellinen tuki, koska menot ovat suuremmat kuin muilla lapsiperheillä.

7.3 Tuplasti iloa ja hauskuutta

Kyselyyn vastanneet monikkovanhemmat kertovat haasteellisimmaksi vanhemmuudessa sen, että arjen ja kasvatuksen haasteet tulevat moninkertaisina. Vanhemmat kokevat riittämättömyyden tunnetta ajoittain, koska useamman lapsen tasapuolinen huomioiminen tuntuu vaikealta. Riittämätön levonsaanti ja ajankäytön haasteet tulevat esille vastauksissa. Monikkoperheissä on usein taloudellisia haasteita, sillä monet hankinnat täytyy tehdä moninkertaisesti. Parisuhteen hoitaminen jää usein viimeiseksi.

Kädet ei riitä.

Väsymys. Kun perheessä pitäisi jaksaa jakaa aika kaikille. Vanhempien parisuhde jää usein viimeiseksi

Kyselyyn vastanneet vanhemmat kokevat monikkovanhemmuuden iloksi esimerkiksi sen, että he saavat seurata useamman lapsen kasvua ja kehitystä samanaikaisesti. Monikkolapsista on seuraa, tukea ja turvaa toisilleen. Lapset ovat myös toisilleen "riitelykaverit". He oppivat yhdessä samalla sosiaalisia taitoja, jakamista ja muiden huomioimista.

Lapsilla kaveri aina vierellä

Tuplasti iloa ja hauskuutta.

8 Pohdinta ja yhteenveto

Aloitimme ideoinnin keväällä 2014 ja työ valmistui keväällä 2015. Opinnäytetyön teko on ollut pitkä prosessi ja vaatinut enemmän aikaa kuin olisimme kuvitelleet. Monikkoyhdistys oli tukenamme prosessin ajan ja saimme asiantuntevaa tietoa monikkolasten elämästä. Sosiaalialan näkökulman puute oli ratkaiseva tekijä opinnäytetyön aiheen valinnassa. Teoriatiedon hankkiminen oli hankalaa, koska tutkittua tietoa oikeasta näkökulmasta on vähän. Selvityksemme tulokset eivät ehkä ole kovinkaan yllätyksellisiä, mutta mielestämme on tärkeää, että paikallisten monikkoperheiden ääni saatiin kuuluviin.

Opinnäytetyöprosessin aikana saimme tutustua meille jokaiselle jo hiukan en-tuudestaan tuttuun aiheeseen. Tutkimuksen teko ja saadut vastaukset avarsivat uusia näkökulmia monikkoperheistä. Monikkolasten saaminen vaikuttaa perheen tilanteeseen kokonaisvaltaisesti monen vuoden ajan. Perheet saattavat joutua vaatimaan yhteiskunnalta monikoille oikeutettuja palveluita, joita ei välttämättä osata tarjota. Opinnäytetyöprosessin aikana kehityimme tutkijoina ja työn tekeminen kehitti kriittistä ajatteluamme. Selvityksen tekeminen kasvatti tietouttamme erilaisten perheiden kohtaamisesta, mikä on tärkeää tulevan ammattimme kannalta.

Monikkoperheet tarvitsevat monipuolista tukea arkeensa, ja jokaisen perheen tuentarve on yksilöllinen. Aihe voidaan kokea sensitiivisenä, koska joillekin perhetilanteestaan kertominen ulkopuolisille voi olla liian henkilökohtaista. Vasta-

uksissa käy ilmi, että perheet saavat tukea lähipiiriltään ja toivovat lisää taloudellista tukea. Saadut vastaukset ovat siis pääosin sellaisia kuin olimme kuvitelleet. Tosin useassa vastauksessa esille nouseva neuvolan henkilökunnan heikko tuki monikkoperheille tulee meille täytenä yllätyksenä. Vastaukset ovat hyvin elämänläheisiä ja arkisia kuvauksia perheiden elämästä.

Saimme vastaukset asettamiimme tutkimuskysymyksiin ja saavutimme asettamamme tavoitteet. Koimme valitsemamme aineistonkeruumenetelmän hyväksi valinnaksi, koska esimerkiksi haastattelemalla olisimme saattaneet tahattomasti vaikuttaa vastaajien mielipiteisiin. Sähköinen kyselylomake oli auki muutaman viikon ajan, jonka aikana monikkovanhemmat saivat käydä vastaamassa haluamansa ajankohtana kyselyyn. Kyselylomake oli kätevä ratkaisu myös meille, koska haastattelujen aikataulut olisi ollut vaikeaa. Koemme, että tutkimuksen teko oli tärkeää, koska saimme koottua yhteen monikkoperheiden ajatuksia ja kokemuksia tuen tarpeesta. Toivomme, että monikkoperheiden paikallisyhdistys saisi näkyvyyttä opinnäytetyömme avulla ja että työstämme olisi hyötyä sen toiminnalle.

Varhaiskasvatussuunnitelmassa ei ole huomioitu konkreettisesti erityisryhmien tarpeita ja tukemista. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten voi olla haastava tiedostaa monikkolasten erityispiirteitä, koska tästä erityisryhmästä ei mainita varhaiskasvatussuunnitelmassa. Arvelimme suurimman osan kyselyymme vastaajien perheiden monikkolapsista olevan varhaiskasvatuksen piirissä. Olisimme saaneet monikkoperheiden ja varhaiskasvatuksen osiot linkittymään paremmin keskenään esimerkiksi lisäämällä kyselyymme kysymyksen näiden kahden yhteistyöstä. Tällaisten vastausten pohjalta olisimme voineet saada tietoa siitä, kuinka monikkoperheet kokevat varhaiskasvatuksen tuen. Tulevina varhaiskasvattajina koemme tärkeäksi kasvatuskumppanuuteen pohjautuvan keskustelun vanhempien kanssa. Monikkolasten varhaiskasvatussuunnitelma-keskustelut tulisi järjestää erikseen, jotta jokaisen lapsen asioista keskusteltaisiin yksilöllisesti.

Kasvattajana on hyvä huomata, että monikkolasten yksilöllinen huomioiminen onnistuu pienillä arjen teoilla, kuten kiinnittämällä huomiota jokaisen lapsen

omiin kiinnostuksen kohteisiin. Esimerkiksi kun vanhemmille kerrotaan päivän tapahtumista, kasvattajien olisi tärkeä mainita kunkin monikkolapsen henkilökohtaisista kuulumisista sen sijaan, että puhuu heistä vain ryhmänä. Jos toisi-
aan muistuttavien monikkolasten tunnistaminen osoittautuu haastavaksi, kasvattajat voivat keskustella vanhempien kanssa keinoista, joilla heidät voidaan erottaa. Tarvittaessa ryhmän muille lapsille voi kertoa monikkolasten erityisyydestä korostamatta sitä.

Ihmiset, joilla ei ole minkäänlaista kosketuspintaa monikkoperheisiin, eivät välttämättä ymmärrä perheiden ja heidän arkensa erityisyyttä. Monikkolapset saattavat joutua toivomattoman huomion kohteeksi julkisilla paikoilla, jos he muistuttavat toisiaan ulkonäöltä. Monikkolapsista ei tulisi myöskään tehdä näyttelykapaleita. Näemme tärkeänä, että monikkolapsia tuetaan yksilöllisesti eikä ryhmänä. Läheiset voivat kokea monikkojen saamisen kuormittavan vanhempia, eivätkä välttämättä osaa suhtautua kannustavasti perheenlisäykseen.

Uuden sosiaalihuoltolain tiimoilta pohdimme, kuinka monikkoperheille oikeutettu kotipalvelu alkaa toimia käytännössä. Pohdimme, kuinka pian neuvolassa osataan kertoa monikkoperheille uudesta palvelusta, vai täytyykö heidän itse ottaa asiasta selvää. On oletettavaa, että kotipalvelua saadaan aluksi viipeellä, koska monikkoperheiden lisäksi kotipalveluun oikeutettuja perheitä on muitakin. Tietoa monikkoperheistä tulisi olla kattavammin saatavilla sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille. Erilaisten perheiden kohtaamisesta voisi olla enemmän koulutuksia ja tietopaketteja. Koemme, että tällä hetkellä monikkoyhdistys on avainasemassa tiedon jakamisessa ammattilaisille ja vanhemmille. Myös monikkoperheiden kanssa työskentelevien ammattilaisten tulisi olla aktiivisia ja hankkia tietoa erityisryhmistä sekä heidän arjestaan esimerkiksi yhdistysten toimintaa hyödyntäen.

Opinnäytetyöstämme tutkimuksellisesti vaillinaiseksi jäänyttä monikkolasten varhaiskasvatuksen osuutta voisi tutkia sekä vanhempien että kasvattajien näkökulmasta. Mielenkiintoinen tutkimusaihe olisi myös monikkovanhempien parisuhde tai yksinhuoltajuus.

Kuviot

- Kuvio 1. Monikkovanhempien tiedonsaanti, s. 22
Kuvio 2. Monikkoperheiden saama tuki, s. 23

Lähteet

Bolch, C., Davis, P., Umstad, M. & Fisher J. 2012: Multiple Birth Families With Children With Special Needs: A Qualitative Investigation of Mothers' Experiences. *Twin Research and Human Genetics* 15/04, 503–515.

http://journals.cambridge.org/download.php?file=%2FTHG%2FTHG15_04%2FS1832427412000242a.pdf&code=8116c3a5443e36a91e3a1a9fe14560df

Luettu 11.3.2015

Borg, S. 2010: "Kyselylomakkeen laatiminen". KvantiMOTV-oppimisympäristö.

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html> Luettu

16.4.2015

Eksote 2014. "Lapsiperheiden palvelut". Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden internetsivut.

<http://www.eksote.fi/fi/perhejasosiaalipalvelut/lapsiperheidenpalvelut/sivut/default.aspx> Luettu 10.4.2014

Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry. <http://www.ekarjalanmonikot.fi/index.php>

Luettu 15.10.2014.

Hakulinen-Viitanen, T., Karhumäki, A., Oulasmaa, M. & Törrönen, H. (toim.)

2011. Meille tulee vauvat - opas monikkovauvojen hoitoon ja odotukseen. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/daec5c3f-e2eb-41ffb98f-e369c4246900> Luettu 15.4.2014

Henkilötietolaki. 1999. L 22.4.1999/523 muutoksineen.

Honkanen, K. & Jeskanen, K. 2008. Suomen Monikkoperheet ry.

<http://www.suomenmonikkoperheet.fi/monikko2008/tiedostot/isaopas.pdf>

Luettu 21.5.2015

Hyväluoma, J. 2010a. Vanhemmuuden haasteet ja mahdollisuudet monikkoperheessä. Yhteiskuntapolitiikka. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.

Hyväluoma, J. 2010b. Moninkertaisia onnenhetkiä ja arjen haasteita – monikkoperheiden vanhempien kokemuksia perheen hyvinvoinnista. Jyväskylän yliopiston Perhetutkimuskeskus.

Hyväluoma, J., Jokinen, K. & Malinen, K. 2009. Monikkoperheiden hyvinvointitutkimus 2009. Suomen Monikkoperheet ry & Raha-automaattiyhdistys & Alli Paasikiven säätiö. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.

https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2548?tab=description&study_language=fi

Luettu 15.4.2014

Hyväluoma, J. & Karhumäki, A. 2010. Monikkoperheiden taloudellinen asema ja hyvinvointi. Teoksessa Hämäläinen, U. & Kangas, O. (toim.). Perhepiirissä.

Helsinki: Kelan tutkimusosasto.

Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2013. Turvaverkko vai trampoliini – sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kaskela, M. & Välimäki, A. 2006. Varhaiskasvatus – tietoa pienten lasten vanhemmille -esite. Edita.

https://www.thl.fi/documents/732587/741077/vasu_vanhemmille_esite.pdf Luettu 27.3.2015

Karhumäki, A. 2009. Monikkoperheiden hyvinvointi. Teoksessa Ahlström, S., Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S. (toim.) Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL, 128–137.

Kela 2014. "Monikkoperheet". Kansaneläkelaitoksen internetsivut.

<http://www.kela.fi/monikkoperheet> Luettu 10.4.2014

Kumpula, U. (toim.) 2004. Asiakkaana monikkoperhe. Keuruu: Suomen Monikkoperheet ry.

Kumpula, U. (toim.) 2010. Yhdessä ja erikseen: näin tuen alle kouluikäisen kakso- ja kolmoslapsen kasvua. Keuruu: Suomen Monikkoperheet ry.

Kylmä, J & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36

Moilanen, I. 2007. Kasvatukselliset haasteet ja yksilöllisyyden tukeminen. Teoksessa Alkio, P. (toim.) Sylintäydeltä elämää – arki kaksosten ja kolmosten kanssa. Helsinki: Väestöliitto, 26–32.

Moilanen, I. 2004. Monikkolapset. Teoksessa Moilanen, I., Räsänen, E., Tamminen, T., Almqvist, F., Piha, J., & Kumpulainen, K. (toim.) Lasten- ja nuorisopsykiatria. Helsinki: Gummerus Kirjapaino, 73–77.

Penninkilampi-Kerola, V. 2007. Monikkojen keskinäinen suhde. Teoksessa Alkio, P. (toim.) Sylintäydeltä elämää – arki kaksosten ja kolmosten kanssa. Helsinki: Väestöliitto, 39–51.

Rönkkö, L. & Rytönen T. 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOYpro Oy

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. "Aineiston määrä ja tutkittavat". KvaliMOTV-oppimisympäristö.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2.html Luettu 15.4.2014

Suomen Kolmosperheet ry 2014. "Vertaistukea perheille, joissa on kolmoset".

<http://www.kolmosperheet.fi/trillingbilder/Historia%202014.pdf> Luettu 31.1.2015

Suomen Monikkoperheet ry 2008. Hyvä alku monikkovanhemmuuteen – vertaisohjaajien opas monikkovalmennukseen.

http://www.suomenmonikkoperheet.fi/monikko2008//tiedostot/valmennusaineisto/vertaisopas_valmis.pdf Luettu 10.4.2014

SMP ry 2014a. Suomen Monikkoperheet ry:n internetsivut.
http://www.suomenmonikkoperheet.fi/monikko2008/tietoa_arki_paa.php
Luettu 29.9.2014

SMP ry 2014b. Suomen Monikkoperheet ry:n internetsivut.
http://www.suomenmonikkoperheet.fi/monikko2008/tietoa_tilastot_paa.php
Luettu 30.10.2014

SMP ry 2015a. Suomen Monikkoperheet ry. "Monikkoustietoa – lasten kehitys".
http://www.suomenmonikkoperheet.fi/monikko2008/tietoa_laskehit_paa.php
Luettu 11.5.2015

SMP ry 2015b. Suomen Monikkoperheet ry. "Paikallistoiminta – alueyhdistykset".
http://www.suomenmonikkoperheet.fi/monikko2008/paikallis_yhd_paa.php Luettu 26.1.2015

Sosiaali- ja terveysministeriö 2014. "Sosiaalihuoltolaki lisää matalan kynnyksen palveluja".
<http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/-/view/1899857#fi> Luettu 16.1.2015

Suikkari, A-M. 2007. Lapsettomuushoidot ja monikkous. Teoksessa Alkio, P. (toim.) Sylintäydeltä elämää – arki kaksosten ja kolmosten kanssa. Helsinki: Väestöliitto, 68–70.

Stakes 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf?sequence=1 Luettu 2.3.2015

Theseus-julkaisuarkisto 2014. <https://www.theseus.fi/> Luettu 15.4.2014

THL 2015. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. "Varhaiskasvatus".
<http://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut> Luettu 23.2.2015

Tiitinen, A. 2013. Monisikiöisyys. Lääkärikirja Duodecim. Kustannus Oy Duodecim. http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00154
Luettu 10.4.2014

Tolonen, L. 2007. Elämää kolmosena. Teoksessa Alkio, P. (toim.) Sylintäydeltä elämää – arki kaksosten ja kolmosten kanssa. Helsinki: Väestöliitto, 34–38.

Vuori, E. & Gissler, M. (toim.) 2013. Vastasyntyneet 2012 -tilastoraportti. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisu. Liitteet 12, 14–15.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110752/Tr32_13.pdf?sequence=4
Luettu 30.10.2014

Arvoisa monikkoperheen vanhempi!

Olemme kolmannen vuoden sosionomi (AMK) -opiskelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä monikkoperheiden arjen tukemisesta. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry:n kanssa. Viesti on lähetetty teille yhdistyksen kautta ja henkilötietonne eivät tule meidän tietoon missään vaiheessa. Saatekirje on lähetetty Etelä-Karjalan Monikkoperheet ry:n jäsenperheille, joissa on alle 8-vuotiaat monikkolapset.

Opinnäytetyössämme keräämme tietoa monikkovanhemmuudesta ja siihen liittyvistä tuen tarpeista. Kokemukset tuen tarpeista ovat yksilöllisiä, joten meille on tärkeää, että saamme näkökulmasi asiaan. Toivoisimme, että kyselyyn vastaisivat mahdollisuuksien mukaan perheen molemmat vanhemmat mahdollisimman laajan kokonaiskuvan saamiseksi.

Saamistamme vastauksista kokoamme tietopaketin, jonka laadimme yhdistyksen toimintaan vaikuttamisen ja monikkotietoisuuden lisäämiseksi. Tietopaketin annamme yhdistyksen käyttöön ja lähetämme sen myös varhaiskasvatuspäällikölle. Opinnäytetyö valmistuu keväällä 2015.

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, ja vastauslomakkeet hävitetään opinnäytetyön valmistuttua. Vastaajien henkilötiedot eivät tule julki missään opinnäytetyöprosessin vaiheessa, eikä vastauksia yksilöidä. Kyselyymme vastaaminen on vapaaehtoista ja se tapahtuu nimettömästi sähköisen järjestelmän kautta.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 10 – 15 minuuttia aikaa. Toivoisimme saavamme vastaukset 21.12.2014 mennessä. Tässä linkki kyselyymme:

<https://www.webropolsurveys.com/S/38D99A8B83B56B38.par>

Vastaamme mielellämme opinnäytetyötä ja siihen vastaamista koskeviin kysymyksiin.

Kiitos mielenkiinnostasi ja vastauksestasi!

Tiia Kallio tiia.kallio@student.saimia.fi

Sanna Sulkula

Elina Mäki

1. Kuinka monta aikuista ja lasta taloudessanne asuu?
[ ] lasta [ ] aikuista

2. Minkä ikäisiä monikkolapsenne ovat?
_____

3. Millaista tukea perheenne saa?

[ ] sosiaalista tukea (esimerkiksi keskusteleminen ja ajan viettäminen läheisten kanssa)

[ ] vertaistukea samassa elämäntilanteessa olevilta perheiltä

[ ] fyysistä ja psyykkistä tukea arjessa jaksamiseen (mahdollisuus omaan aikaan esimerkiksi lastenhoitoavun turvin)

[ ] muiden kuin lähipiirin tarjoamaa tukea (esimerkiksi perhetyö, kotiapu ja monikkoyhdistys)

[ ] jotain muuta, mitä?
_____

4. Mistä perheenne on saanut tietoa monikkovanhemmuuteen liittyen eri ikäkausina?

[ ] neuvolasta [ ] perhe-/monikkovalmennuksesta [ ] ystäviltä ja läheisiltä

[ ] internetistä [ ] monikkoyhdistykseltä [ ] jostain muualta, mistä? _____

5. Mistä perheenne on saanut sosiaalista tukea?

6. Millaista tämä tuki on?

7. Mistä perheenne on saanut sosiaalista tukea?

8. Millaista tämä tuki on?

9. Mistä perheenne on saanut vertaistukea?

10. Miltä taholta toivoisit saavasi lisää tukea?

11. Onko jo saamassanne tuessa kehitettävää? Jos on, millaista?

12. Mikä on mielestäsi haastavinta monikkovanhemmuudessa?

13. Mitkä puolestaan ovat monikkovanhemmuuden parhaat puolet?

14. Onko sinulla vielä jotain kerrottavaa monikkoperheiden tuen tarpeesta?